

Insektfaunaen i LIFE-områderne – med særlig vægt på rødlistede arter

Indhold:

Billefaunaen i LIFE-områderne

Sommerfuglefaunaen i LIFE-områderne

Input fra Lars Bruun

Billefaunaen i LIFE-områderne

Ved Palle Jørum

1. LIFE Helnæs

Helnæs Made

Pelenomus olssoni

En lille snudebille (ca. 2 mm), der lever monofagt på vandportulak (*Lythrum (Peplis) portula*). Larven lever frit fremme på bladene, som begravnes. Den voksne bille forekommer ligeledes fremme på næringsplanten.

Status i Danmark: Meget sjælden, kun fundet på flg. lokaliteter: WJ: Søndersøgård Plantage s.f. Vorbasse, 1986 og senere. Ringive Kommuneplantage, 1987 og senere. NWJ: Førby Sø, 1989. F: Helnæs Made, 1991 og senere. NEZ: Jægersborg Dyrehave, 1992.

Forekomst på Helnæs Made: *Pelenomus olssoni* er på Helnæs Made fundet i fugtige lavninger, hvor værtsplanten forekommer.

Rødlistestatus: NT.

Fænologi: Bl.a. fundet 7.2. (sigtet af opskyl ved søbred), 28.7. (2 stk., talrigt senere), 20.8. (7 stk.), 31.8. (talrigt).

Trusler: Trusler mod værtsplanten vil være trusler for billen. Da vandportulak lever på sandbund, der jævnligt overskyldes, vil vandstandssænkning kunne påvirke arten stærkt i negativ retning. Tilgroning vil ligeledes være en trussel.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Den planlagte vandstandshævning og øgede afgræsning vil formentlig kunne få positiv indvirkning på arten.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Hans Gønget.

Longitarsus quadriguttatus

Longitarsus quadriguttatus hører til jordlopperne, en gruppe af bladbiller, som kendetegnes ved, at bagbenene er udviklet til kraftige springben. Længden er 2½-3 mm; kroppen er sort, men hver dækvinge har 2 røde pletter. Arten lever monofagt på hundetunge (*Cynoglossum officinale*), især på rodbladene.

Status i Danmark: *Longitarsus quadriguttatus* er en sjælden art, der kun er fundet på få lokaliteter i den østlige del af landet. Efter 1960 er den kendt fra i alt ca. 5 lokaliteter på Fyn og Sjælland.

Forekomst på Helnæs Made: Arten forekommer på strandoverdrev nær kysten, hvor hundetunge er hyppig.

Trusler: Påvirkninger som fører til tilbagegang for værtsplanten vil være trusler for billen.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: En afgræsning af strandoverdrev med hundetunge-bevoksning kan påvirke arten negativt. I forbindelse med græsningsplejen er det derfor vigtigt, at områder med hundetunge sikres mod nedgræsning.

Note: Arten er i rødlisten vurderet ikke-truet, men er dog medtaget her, da den regnes for en sjælden art i Danmark.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Hans Gønget.

Bobakker

Stor møggraver (*Onthophagus vacca*)

Stor møggraver er en torbist på ca. 1 cm's længde. Den forekommer på tørre, varme, solåbne overdrev med sandblandet bund, oftest i bakket terræn. Den lever i dyregødning, især kogødning.

Status i Danmark: Arten har haft betydelig tilbagegang herhjemme i nyere tid. Den kendes fra i alt 13 danske lokaliteter, men er efter 1960 kun fundet følgende 3 steder: EJ: Nord-Samsø. F: Helnæs (Bobakker). NWZ: Røsnæs.

Forekomst i Bobakker: Stor møggraver blev opdaget i Bobakker i 1999 og er fundet flere gange siden. Den forekommer dels på åsen "Halen", dels, og tilsyneladende især, i det bakkede terræn lige syd herfor. Alle fund er gjort i den østlige del af Bobakker.

Rødlistestatus: EN.

Fænologi: Den voksne bille forekommer især i maj-juni.

Trusler: Tilplantning, tilgroning og opdyrkning af overdrev har tidligere været blandt de alvorligste trusler mod arten og de vigtigste årsager til dens tilbagegang. I dag anses driftsændringer i landbruget for de væsentligste trusler mod arten: ophør af græsning, manglende græsningskontinuitet, brug af veterinærmedicin.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Forøget græsning i Bobakker må antages at få positiv effekt på stor møggraver. Det er vigtigt, at der sikres vedvarende kreaturgræsning, og at køerne er på græs allerede i det forholdsvis tidlige forår – normalt senest 1. maj.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Palle Jørum.

Jørum, P., 1999: Ny dansk lokalitet for stor møggraver *Onthophagus vacca*. – *Heterocerus* 9: 8-10.

Ternet møgbille (*Aphodius luridus*)

Ternet møgbille, en torbist på knap 1 cm, forekommer på åben, ret tør og varm bund. Den lever i gødning, især kogødning, men også i bl.a. heste- og fåregødning.

Status i Danmark: Arten er udbredt og er efter 1960 fundet i alle egne af Danmark. Den har tidligere været anset for ret almindelig, men har formentlig været i tilbagegang i nyere tid. I Skandinavien har arten været i kraftig tilbagegang, især i de nordlige områder. Den menes således at være forsvundet fra Norge og Finland, og i Sverige er den efter 1950 kun fundet få steder i de sydlige egne af landet

Forekomst i Bobakker: Arten er fundet i den østlige del af Bobakker, på "Halen" og i bakkerne syd herfor.

Rødlistestatus: NT.

Fænologi: Især forår-forsommer.

Trusler: Som for stor møggraver.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Som for stor møggraver.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Palle Jørum.

Lixus iridis

Lixus iridis hører til snudebillerne. Den har et meget karakteristisk udseende, langstrakt, ca. 15 mm, og med fin, støvlignende kropsbehåring. Den lever på forskellige skærmpflanter. Larven lever i stænglerne. Den voksne bille findes fremme på værtsplanterne. Arten forekommer på både fugtig og tør bund; hyppigst på strandoverdrev og ved kystkliner, sjældnere inde i landet.

Status i Danmark: Arten er sjælden. Der foreligger en del ældre fund. Efter 1960 er den fundet i SJ: Frøslev Mose, 1963. F: Sønderby Klint, 1992, og Bobakker, 1999. NWZ: Sanddobberne, 1984. NEZ: flere steder.

Forekomst i Bobakker: Der foreligger et enkelt fund af arten, på en skærmpilant 29.5.1999, formentlig på vild kørvel (*Anthriscus sylvestris*). Fundstedet er et udyrket, ikke-græsset område i den østlige del af Bobakker, tæt på landevejen.

Rødlistestatus: LC. Selvom arten er sjælden, er det vurderet, at der ikke foreligger egentlige trusler mod arten. Det er dog påfaldende, at arten i 1/3 af de faunistiske distrikter, hvorfra den kendes, ikke er fundet siden 1800-tallet, hvilket tyder på, at den har haft mærkbar tilbagegang.

Fænologi: Den voksne bille findes om forsommeren og igen i eftersommeren. Forplantning forsommer, æglægning og larveudvikling i løbet af sommeren. Pupper og nyklækkede biller er fundet ultimo juli-august. Biller af den nye generation fremkommer i eftersommeren.

Trusler: Da arten er afhængig af skærmpilanter, vil såvel tilgroning med busk- og trævækst som intensiv græsning være trusler mod arten.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Intensiv afgræsning vil have negativ indvirkning på arten, da denne er afhængig af, at der findes veludviklede eksemplarer af skærmpilanter; larven udvikles i stænglerne, vistnok især i disses nedre dele; forpupning og udvikling til voksen bille sker eftersommer-efterår. Ved tilrettelæggelsen af græsningsplejen er det følgerigtigt, at der sikres områder med skærmpilanter.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Hans Gønget.

2. LIFE overdrev II

Hanstholmknuden syd

Hanstholmknuden Nord

Intet kendskab til fund af rødlistede eller sjældne biller herfra. Som påpeget i tidligere fremsendt notat kunne snudebilleren *Otiorhynchus nodosus* tænkes at have en forekomst i området – men det er mere begrundet i ønsketænkning end i facts.

Bjergene og Bollinge Bakker

I Bjergene har Philip Francis Thomsen gang i et phd-projekt om løbebiller. Allerede i den indledende fase af projektet påviste han tilstedeværelsen af en meget sjælden og stærkt truet løbebille:

Overdrevsløber (*Carabus cancellatus*)

Overdrevsløber er en stor, flot løbebille på ca. 2-2½ cm. Den lever på åben bund, men tåler nogen beskygning fra lettere buskopvækst; den forekommer både på ler- og sandjord; f.eks. på overdrev og lign. Den optrådte især tidligere også på dyrket jord.

Status i Danmark: Arten har haft en negativ bestandsudvikling siden sidste halvdel af 1900-tallet, især er den forsvundet fra dyrkede jorder. Den er i dag meget sjælden.

Forekomst i Bjergene: Arten er fundet flere steder i bakkerne og synes at forekomme generelt i området. Foruden i Bjergene er arten inden for de sidste ca. 25 år så vidt vides kun fundet på Djursland (på Mols og ved Øer). I 1960'erne og -70'erne på Røsnæs.

Rødlistestatus: EN.

Fænologi: Forplantningsperioden og den vigtigste aktivitetsperiode forår-forsommer. Billen kan dog findes året igennem.

Trusler: Fragmentering med deraf følgende isolation af bestandene er formentlig nu den væsentligste negative påvirkning. Også tilgroning vurderes at være en trussel. Brugen af pesticider har formentlig været stærkt medvirkende til at arten i dag er fortrængt fra dyrkede jorder. Tidligere tiders opdyrkning og trætilplantning har været medvirkende årsager til artens kraftige tilbagegang. *Påvirkninger fra LIFE-projektet:* Der er ingen grund til at formode, at de planlagte pleje- og genopretningstiltag vil have negativ effekt på overdrevsløber.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Palle Jørum.
Philip Francis Thomsen: mundtlige oplysninger.

Suserupgård

Hypera arundinis

Hypera arundinis er en mellemstor snudebille, 6-7 mm. Den lever på fugtige habitater på arter af skærmbloomstrede, bl.a. bredbladet mærke (*Sium latifolium*) og billebo-klaseskærm (*Oenanthe aquatica*). Larven fouragerer på blomster og blade; de fuldvoksne larver gnaver sig ind i bladskeider og stængler, hvor de forpupper sig.

Status i Danmark: Arten er tidligere fundet på en række lokaliteter i forskellige egne af landet, men den er gået markant tilbage, og efter 1960 foreligger kun fund fra SZ: Suserup og NEZ: Vindinge ved Roskilde og Lyngby Åmose.

Forekomst ved Suserupgård: *Hypera arundinis* er fundet i en lille mose på bredbladet mærke, bl.a. 28.7.1988. Ved en eftersøgning af arten for nylig (vistnok 2009) lykkedes det ikke at genfinde arten. Lokaliteten ligger ikke i selve LIFE-området, men ganske kort nord herfor.

Rødlistestatus: EN.

Fænologi: Kokoner med larver, pupper og nyklækkede voksne biller er fundet i stænglerne af bredbladet mærke 26.8. Pupper og voksne biller er på lignende måde fundet i stænglerne af billebo-klaseskærm 13.8.

Trusler: Tilgroning med busk- og træopvækst, der skygger værtsplanterne bort, er katastrofal for arten. Fragmentering med deraf følgende isolation af bestandene er ligeledes en væsentlig negativ påvirkning. Hvor der foretages afgræsning, kan græssende kreaturer have stor negativ effekt på værtsplanterne og dermed på billen.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Etablering af ynglevandhuller vil kunne fremme *Hypera arundinis*, naturligvis forudsat at egnede værtsplanter etablerer sig i vandhullerne samt at billen stadig forekommer i området. Ved forøgelse af græsningsarealet er det vigtigt at være opmærksom på eventuelle forekomster af vandhuller med bredbladet mærke og/eller billebo-klaseskærm. Hvor planterne konstateres, er det vigtigt, at i al fald dele af bevoksningerne friholdes for græsning, så skærmpflanterne ikke nedgræsses totalt.

Det vil være meget ønskværdigt at få gennemgået området, kortlagt forekomster med de to skærmpflanter samt undersøgt, om billen stadig har en bestand i området ved Suserupgård.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Hans Gønget.

Note: Oplysningen om forekomsten af arten ved Suserup stammer fra Jan Boe Runge. Lokaliteten er en lille mose, lige syd for golfbane. Det må betyde nordvest for LIFE-området.

Fyns Hoved

Korthalset oliebill (Meloe brevicollis)

Korthalset oliebill hører med sine op til 2 cm til de større af de danske biller. Den forekommer på tør, solåben, gerne sandet bund med spredt og ikke ret høj vegetation. Den lever som parasit hos enlige bier. Larven klækkes fra æg i jorden og kravler op i nærliggende blomster. Herfra

transporteres den med de blomstersøgende bier til boet, hvor den i cellekamrene æder både bilarver og honning. Fra udlandet vides *Trachusa byssina* (Frankrig, Tyskland) og *Colletes floralis* (Storbritannien) at kunne være værtsbi for billen. Derudover menes også andre lådne bier af slægterne *Anthophora* og *Colletes* at kunne være værtsbier.

Status i Danmark: Arten er meget sjælden i Danmark. Der foreligger ældre fund af arten fra spredte lokaliteter i WJ, NEJ, LFM, SZ og NEZ. Efter 1960 er den fundet i SJ: Rinkeby (1 stk. 1963); EJ: Møgelskår på Samsø (1 stk. 1982); NWJ: Fur (1 stk. 1990); F: Ristinge Klint (1979, 1986 og 1987), Sønderby Klint (1 stk., 2008), Fyns Hoved (2 stk., 2013); NWZ: Røsnæs, senest fundet i 1990. *Forekomst på Fyns Hoved:* Arten er meldt fra Fyns Hoved på hjemmesiden ”Fugle og Natur”; observationerne er kvalitetssikrede.

Rødlistestatus: EN; arten er i markant tilbagegang.

Fænologi: Den voksne bille findes forår-forsommer.

Trusler: Tilgroning med træer og buske samt fragmentering af bestandene må anses for at være de alvorligste trusler mod arten. Ved græsningspleje er det vigtigt at sikre, at der findes en alsidig, rigt blomstrende flora, som artens værtsbier er afhængige af.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Fjernelse af træer, buske og krat vil formentlig kunne gavne arten. Græsning vil ligeledes gavne arten, dog er det som ovenfor anført vigtigt at sikre, at der findes en alsidig, rigt blomstrende flora, som artens værtsbier er afhængige af.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Philip Francis Thomsen.

Ceutorhynchus turbatus

Denne lille snudebille (ca. 2 mm) lever monofagt på hjertekarse (= hjerteskulpet karse) (*Cardaria (Lepidium) draba*); larven udvikles i frøstanden.

Status i Danmark: *Ceutorhynchus turbatus* blev for første gang fundet i Danmark i 2007, ved Mårup Havn på Samsø. I 2009 blev den tillige fundet på Fyns Hoved. Der kendes ikke andre danske forekomster af arten, der således må anses for at være meget sjælden. Arten er udbredt i Mellemeuropa, mod nord fundet i Skåne (Malmø) og Slesvig-Holsten. Formentlig er arten indvandret til Danmark som følge af det varmere klima.

Forekomst på Fyns Hoved: Arten er fundet talrigt på værtsplanten, der vokser tæt ved parkeringsområdet yderst ved Fyns Hoved, dels ved kanten af strandsump umiddelbart ved P-arealet, dels øverst på strandbredden lige efter P-arealet, og endelig langs den vestligste sti op på selve ”hovedet”.

Rødlistestatus: Ikke rødlistebedømt.

Fænologi: Den voksne bille er fundet fremme på værtsplanten bl.a. 3.6. og 28.6. På denne årstid lægger billerne æg, siden udvikles larverne i frøstandene, jf. ovenfor.

Trusler: Da *Ceutorhynchus turbatus* udelukkende lever på hjertekarse, vil enhver trussel mod værtsplanten samtidig være en trussel mod billen. Truslerne kunne være tilgroning med buskvegetation samt intensiv græsning.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Det er næppe sandsynligt, at de planlagte pleje- og genopretningsforanstaltninger vil have nogen indvirkning på bestanden af hjertekarse og dermed på *Ceutorhynchus turbatus*. Men i forbindelse med græsningsplejen er det selvsagt vigtigt at være opmærksom på planten og sikre, at den ikke nedgræsses. For billen er det afgørende at frøstandene får lov at stå, så billerne kan nå at udvikle sig heri.

Kilder:

Pedersen, J., J. B. Runge & B. P. Jonsén, 2008: Fund af biller i Danmark, 2006 og 2007 (Coleoptera). – Entomologiske Meddelelser 76: 105-144.

Ristinge Klint & Sydlangeland

Ristinge Klint

Ristinge Klint er en helt enestående insektlokalitet, med forekomst af bl.a. adskillige sjældne, og en del rødlistede biller. Til de vigtigste hører:

Stor guldløber (*Carabus auratus*) (1 stk. 1983); parallel barkløber (*Dromius meridionalis*) (fundet i perioden 1900-1959); *Diastictus vulneratus* (se nedenfor); stor møggraver (*Onthophagus vacca*) (fundet i perioden 1900-1959); skræntoldenborre (*Maladera holosericea*) (se nedenfor); sandoldenborre (*Hoplia graminicola*) (se nedenfor); *Mordellistena purpureonigrans* (se nedenfor); klintskyggebille (*Hymenalia rufipes*) (se nedenfor); grøn oliebillen (*Meloe variegatus*) (før 1960); korthalset oliebillen (*Meloe brevicollis*) (se nedenfor); *Anthicus sellatus* (1990); *Chrysolina graminis* (se nedenfor); *Oreina caerulea* (se nedenfor); *Sibinia primita* (1 stk. 1989).

Af disse er flere arter enten kun fundet i enkeltksemplarer, og må derfor anses som tvivlsomme som reelt "bosiddende" på Ristinge Klint, eller fundet for så længe siden, at det må anses som tvivlsomt, om de fortsat lever på stedet. Tilbage er flg. arter:

Diastictus vulneratus

En ca. 3 mm lang torbist, som forekommer på tørre, varme, solåbne, sydvendte overdrev og kystskrænter. Den lever ved planterødder.

Status i Danmark: Arten er sjælden og meget lokal. Fra ældre tid kendes den fra SJ: Sønderborg. NEJ: Hvorup Bakker. F: Ærø. NWZ: Røsnæs og NEZ: Lynæs. I nyere tid kendes den fra EJ: Mårup på Samsø. F: Ristinge Klint samt fra NWZ: Nekselø.

Forekomst på Ristinge Klint: Arten er fundet ved flere lejligheder, på selve klinten, på steder med spredt vegetation, ved roden af planter.

Rødlistestatus: NT.

Fænologi: Billen er fundet fra maj til september.

Trusler: De vigtigste trusler mod arten er antagelig tilgroning af dens levesteder med buskvegetation.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Fjernelse af træer, buske og krat på klinten vil have gavnlig effekt på arten.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Palle Jørum.

Skræntoldenborre (*Maladera holosericea*)

Skræntoldenborre er en 6-8 mm stor torbist, af udseende meget lig den almindelige natoldenborre, men med mørkere, brunsort overside. Den forekommer på tørre, varme overdrevsskrænter og kystklinter. I Danmark er den næsten udelukkende fundet på sydeksponeerede skrænter/klinter ved kyster præget af ringe nedbør og høj temperatur. Larven lever af planterødder, den voksne findes ofte ved roden af mark-bynke (*Artemisia campestris*).

Status i Danmark: Den kendes fra 6 danske lokaliteter. Efter 1960 er den fundet på følgende EJ: Kopperhage, F: Ristinge Klint, NWZ: Røsnæs samt B: Arnager. Alle steder er arten fundet talrigt. Fra ældre tid foreligger desuden fund fra NEZ: Frederiksværk (1 stk.) og mellem Sonnerup og Brederød (1 stk.).

Forekomst på Ristinge Klint: Arten er fundet jævnlige på selve klinten under mark-bynke.

Rødlistestatus: NT.

Fænologi: Den voksne bille kan findes allerede i det tidlige forår, ofte tidligt i april, men også senere, i juni-juli. Den er overvejende et natdyr.

Trusler: De vigtigste trusler mod arten er antagelig tilgroning af dens levesteder med buskvegetation.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Fjernelse af træer, buske og krat på klinten vil utvivlsomt have gavnlig effekt på arten. I forbindelse med buskrydning er det vigtigt, at bevoksninger af mark-bynke ikke ødelægges.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Palle Jørum.

Sandoldenborre (*Hoplia graminicola*)

Sandoldenborre er en 6-7 mm stor torbist. Den lever på sandbund. Larven lever i jorden af planterødder; den voksne bille er fundet ved planterødder eller kravlende fremme på jorden.

Status i Danmark: Arten er yderst sjælden, kun kendt fra Ristinge Klint.

Forekomst på Ristinge Klint: Arten blev første gang fundet på Ristinge Klint i 1949 (2 stk.); siden er den genfundet ved en enkelt lejlighed, i 1979, da der blev fundet 18 stk. ved roden af bidende stenurt (*Sedum acre*) og bynke (*Artemisia*), utvivlsomt mark-bynke (*A. campestris*). Trods senere jævnlige eftersøgninger er arten ikke genfundet. Arten synes at optræde meget lokalt på klinten – muligvis fordi den rette, sandede jordbund kun er til stede visse steder på klinten.

Rødlistestatus: CR.

Fænologi: Den voksne bille er på Ristinge Klint fundet 3. og 10. juni. Billens aktivitetsperiode synes at være meget kortvarig.

Trusler: De væsentligste trusler mod arten er formentlig tilgroning; fragmentering af bestanden må også antages at spille en stor rolle, idet fraværet af bestande andre steder i landet, og stor afstand til nærmeste udenlandske bestande i praksis umuliggør nyindvandring til området.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Fjernelse af træer, buske og krat på klinten vil utvivlsomt have gavnlig effekt på arten. I forbindelse med buskrydning er det vigtigt, at bevoksninger af bidende stenurt, mark-bynke og andre tørbundsarter ikke ødelægges.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Palle Jørum.

Mordellistena purpureonigrans

Mordellistena purpureonigrans er en ca. 5 mm lang brodbille, der lever på tør, varm, solåben jordbund. Larven udvikles i stængler af urteagtige planter; den voksne bille findes på blomstrende urter, bl.a. tjærenellike (*Viscaria vulgaris*).

Status i Danmark: Arten er meget sjælden. Der foreligger flg. ældre fund: EJ: S.f. Framlev (Pinds Mølle) (1918); Ry. LFM: Lolland-Falster (bl. a. Frejlev 1911). B: Blemmelyng (1941). – Efter 1960 er den fundet på 4 lokaliteter: EJ: Mols (nær Strandkær) (1969, 1971). F: Ristinge Klint (1978); Svanninge Bakker (1994). SZ: Svinø Strand (1981).

Forekomst på Ristinge Klint: De nærmere omstændigheder ved fundet fra Ristinge Klint kender jeg ikke.

Rødlistestatus: VU.

Fænologi: Den voksne bille er fundet i juni-juli.

Trusler: Da den voksne bille er afhængig af blomstrende urter, vil enhver påvirkning, der medfører forringet blomsterflor, være til skade for arten – eksempelvis tilgroning med buske, men også meget intensiv græsning.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: På selve klinten vil rydning af træer og buske kunne have positiv effekt på arten. Oven for klinten vil udpining af tidligere dyrket land med opståen af brakjordsflora, siden overdrevsvegetation, ligeledes have gavnlig virkning på arten; ved tilrettelæggelsen af

græsningsplejen er det imidlertid vigtigt, at at denne sikrer kontinuitet i bestandene af blomstrende urter, fx ved at der praktiseres græsning i rotation el.lign.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Palle Jørum.

Klinskyggebille (*Hymenalia rufipes*)

Klinskyggebille er 8-9 mm stor skyggebille, som lever på solåben, sandet eller gruset bund. I Danmark er arten næsten udelukkende fundet på sydvendte kystklinter. Den lever som larve i planterødder og er ofte fundet i og under rødderne af mark-bynke (*Artemisia campestris*). Den voksne bille kan være til stede i antal på blomstrende urter eller buske, men er oftest fundet enkeltvis under mark-bynke. Den er et meget varmekrævende dyr, der kun er fremme i højsommeren.

Status i Danmark: Arten er meget sjælden i Danmark og kun fundet på følgende lokaliteter: F: Ristinge Klint (jævnligt, blandt de seneste fund er et fra 2004); NWZ: Klintebjerg på Odsherred (1977) og B: uden nærmere lokalitesangivelse (1894).

Forekomst på Ristinge Klint: Arten forekommer på selve klinten, hvor den er fundet fremme på planter, men især taget under mark-bynke.

Rødlistestatus: VU.

Fænologi: Især fundet i juli.

Trusler: Tilgroning med træer og buske samt fragmentering af bestandene må anses for at være de alvorligste trusler mod arten.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Fjernelse af træer, buske og krat på klinten vil utvivlsomt have gavnlig effekt på arten. I forbindelse med buskrydning er det vigtigt, at bevoksninger af mark-bynke ikke ødelægges.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Jan Pedersen.

Korthalset oliebillen (*Meloe brevicollis*)

Korthalset oliebillen hører med sine op til 2 cm til de større af de danske biller. Den forekommer på tør, solåben, gerne sandet bund med spredt og ikke ret høj vegetation. Den lever som parasit hos enlige bier. Larven klækkes fra æg i jorden og kravler op i nærliggende blomster. Herfra transporteres den med de blomstersøgende bier til boet, hvor den i cellekamrene æder både bilarver og honning. Fra udlandet vides *Trachusa byssina* (Frankrig, Tyskland) og *Colletes floralis* (Storbritannien) at kunne være værtsbi for billen. Derudover menes også andre lødne bier af slægterne *Anthophora* og *Colletes* at kunne være værtsbier.

Status i Danmark: Arten er meget sjælden i Danmark. Der foreligger ældre fund af arten fra spredte lokaliteter i WJ, NEJ, LFM, SZ og NEZ. Efter 1960 er den fundet i SJ: Rinkenæs (1 stk. 1963); EJ: Møgelskår på Samsø (1 stk. 1982); NWJ: Fur (1 stk. 1990); F: Ristinge Klint (1979, 1986 og 1987), Sønderby Klint (1 stk., 2008), Fyns Hoved (2 stk., 2013); NWZ: Røsnæs, senest fundet i 1990.

Forekomst på Ristinge Klint: Arten forekommer på selve klinten, hvor den kravler omkring i lav, åben vegetation.

Rødlistestatus: EN; arten er i markant tilbagegang.

Fænologi: Den voksne bille findes forår-forsommer.

Trusler: Tilgroning med træer og buske samt fragmentering af bestandene må anses for at være de alvorligste trusler mod arten. Ved græsningspleje er det vigtigt at sikre, at der findes en alsidig, rigt blomstrende flora, som artens værtsbier er afhængige af.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Fjernelse af træer, buske og krat vil formentlig kunne gavne arten. Græsning vil ligeledes gavne arten, dog er det som ovenfor anført vigtigt at sikre, at der findes en alsidig, rigt blomstrende flora, som artens værtsbier er afhængige af.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Philip Francis Thomsen.

Bjergguldbille (*Chrysolina graminis*)

Bjergguldbille er med sine op til 11 mm en af de største danske bladbiller. Den lever fortrinsvis på åben bund på overdrev, kystklinter m.v., men er også fundet i skove, i lysninger og skovbryn. Den er især knyttet til rejnfan (*Tanacetum vulgare*), men er også fundet på bl.a. alm. skjolddrager (*Scutellaria galericulata*) og skov-galtetand (*Stachys sylvatica*).

Status i Danmark: Arten er yderst sjælden og meget lokal. Ældre fund foreligger fra SJ: Ribe; F: Ristinge klint; LFM: Sundby Storskov; SZ: Sorø Sønderkov; NEZ: København, Jonstrup Vang, Lyngby, Søllerød og Horserød hegn. Efter 1960 er den kun fundet i F: Ristinge Klint, en del fund, bl.a. 2 voksne individer og mange larver, 1972 og 1998, samt i NEJ: Læsø, 1 individ, 1966.

Forekomst på Ristinge Klint: Arten er her fundet på rejnfan, bl.a. tæt ved P-pladsen lige øst for selve klinten.

Rødlistestatus: VU; med kun 2 kendte recente forekomster i Danmark.

Fænologi: Den voksne bille er fundet maj-juli, talrigt bl.a. 5. juni.

Trusler: Indgreb over for bjergguldbilles vigtigste værtsplante, rejnfan, vil i princippet være en trussel mod arten. Da rejnfan jo imidlertid er en særdeles almindelig plante, vil det næppe i praksis være muligt at true billen ved generelle indgreb over for rejnfan. Men da billen optræder meget lokalt, kan en fjernelse af værtsplanten netop på særlige ”hotspots” være katastrofalt for arten.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Fjernelse af træer, buske og krat vil ikke skade bjergguldbille, snarere tværtimod. I forbindelse med naturgenopretningen og -plejen er det vigtigt at de helt lokale bestande af rejnfan, hvor arten lever, bliver bevaret. Det vil i den forbindelse være meget ønskeligt at få undersøgt, om arten, der øjensynlig ikke er fundet ved Ristinge siden 1998, stadig har en bestand i området samt få evt. forekomster præcist lokaliseret og kortlagt.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Hans Gønget.

Blå glansbladbillen (*Oreina caerulea*)

Blå glansbladbillen er en anden af vore store bladbiller; den kan blive op til 12 mm. Den lever på kystklinter og overdrev, på stor knopurt (*Centaurea scabiosa*) og alm. knopurt (*Centaurea jacea*).

Status i Danmark: Bortset fra et enkelt, meget gammelt fund fra før 1900, NWZ: Lerchenborg, er arten kun kendt fra Fyns-området. Herfra foreligger gamle fund fra F: Fåborg, Horne Bugt, Sønderby, Mariendal nord for Assens, Gamborg, Tranekær og Gulstav. Efter 1960 foreligger fund fra F: Aborg Strand nord for Assens, talrig, 1972; Sønderby Klint, meget talrig, fundet flere gange, senest ca. 2005; stranden syd for Vester Skerninge (1 stk. 1972); Ristinge Klint (2 stk. 1978); Nordenbro Vesteregn (2004).

Forekomst på Ristinge Klint: Arten er her fundet på stor knopurt, det nærmere fundsted ikke oplyst.

Rødlistestatus: NT.

Fænologi: Billen findes fremme på værtsplanterne juni-primus august.

Trusler: Påvirkninger, der begrænser artens værtsplanter, vil være trusler mod blå glansbillen. Tilgroning med træer og buske samt fragmentering af bestandene må anses for at være de alvorligste trusler.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: På selve klinten vil fjernelse af træer, buske og krat formentlig være til gavn for arten. Oven for klinten vil udpining af tidligere dyrket land med opståen af

brakjordsflora, siden overdrevsvegetation, til følge ligeledes have gavnlig virkning på arten; dette kræver dog at græsningssplejen tilrettelægges, så der til stadighed findes en rig vegetation af knopurt.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Hans Gønget.

Sydlangeland

Intet kendskab til fund af rødlistede eller sjældne biller fra LIFE-områderne.

Thurø Rev

Liden glansløber (*Bembidion tenellum*)

Liden glansløber er en af Danmarks mindste løbebiller, kun ca. 2½ mm. Kroppen er sort, dækvingerne hver med en lille lys plet bagtil. Den lever på fugtig, leret bund på strandenge, på steder med lav og sparsom vegetation, fx ved kanten af brakvandshuller.

Status i Danmark: Arten er meget sjælden og er efter 1960 kun fundet på Lolland (Skejten ved Fuglsang og Løgnor i Sundby Storskov), ved Sose Odde på Bornholm samt ved Knold syd for Fåborg. Arten lever i Danmark ved nordgrænsen af sin udbredelse, hvilket antagelig er forklaringen på at den er stærkt fluktuerende. Den har muligvis ikke permanente populationer i Danmark, men er formentlig afhængig af en vis tilflyvning sydfra.

Forekomst på Thurø Rev: Arten er her fundet talrigt i årene 1948-1950; desuden 1 stk. 1960.

Rødlistestatus: VU.

Fænologi: Er dels fundet om foråret, maj-juni, som er artens forplantningstidspunkt, dels i august, hvor den nye generation af voksne biller er udviklet.

Trusler: Vandstandssænkning og tilgroning er formentlig de væsentligste trusler mod arten.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Den planlagte plejeindsats i form af fjernelse af træer, buske og krat, etablering af større græsningsareal samt nyanlæggelse og forbedring af eksisterende paddevandhuller vil kunne gavne liden glansløber – forudsat den stadig har en forekomst på Thurø Rev.

Kilder: Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Palle Jørum.

Lysbenet kvikløber (*Agonum dolens*)

Lysbenet kvikløber er sort, med ret tydeligt bronzefarvet metalskær; benene er gulbrune. Længde: ca. 8 mm. Arten lever på meget fugtig, mudret bund ved bredder af ferskvand på enge og i moser.

Status i Danmark: Arten er meget sjælden. Der foreligger nogle få ældre fund af enkeltindivider, bl.a. 1 stk. fra Thurø 3.8.1920. Efter 1960 er arten fundet på flg. lokaliteter: SJ: Ribe Å ved Tange (1992 og senere, i stort tal); Magisterkogen ved Tønder (1995; 1 eller få individer). SZ: Svinø Strand (1980; 1 stk.). B: Melsted (i perioden 1964-1970; 1 stk.) og Bastemosen (1980; 1 stk.).

Forekomst på Thurø Rev: De nærmere omstændigheder, hvorunder arten blev fundet på Thurø i 1920 kendes ikke; formentlig stammer fundet fra Thurø Rev. Det må anses for tvivlsomt, om lysbenet kvikløber har en recent forekomst på lokaliteten.

Rødlistestatus: VU.

Fænologi: Forekommer især om foråret.

Trusler: Dræning, opdyrkning og tilgroning af eng- og/eller mosearealer anses for at være de væsentligste trusler mod arten.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Den planlagte plejeindsats vil kunne gavne arten, hvis denne da i det hele taget findes på lokaliteten.

Kilder: Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistevurdering: Palle Jørum.

Parallel barkløber (*Dromius meridionalis*)

Parallel barkløber er en slank, ret flad lysebrun bille på ca. 6-6½ mm. Den lever på udgåede grene og under bark af løvtræer. I Danmark er arten helt overvejende fundet i skovbryn og krat af hvidtjørn og slåen på varme, overvejende syd- og vestvendte kystlokaliteter, især ved klintkyster. I Danmark har arten sin nordligste forekomst på kontinentet - den findes ikke andre steder i Skandinavien. I Tyskland forekommer den kun på Fehmarn i Slesvig-Holsten.

Status i Danmark: Parallel barkløber er sjælden, men dog ret udbredt i den sydøstlige del af landet. Før 1900 blev den fundet på mange lokaliteter på Lolland, Falster og Møn, men efter 1900 foreligger der ingen fund herfra. Fra perioden 1900-1960 kendes arten fra 10 lokaliteter i Syd- og Østjylland samt på Fyn, bl.a. Thurø 1932. Efter 1960 er den fundet på flg. lokaliteter: SJ: Als Sønderkov. EJ: Sletterhage. F: Damsbo Strand, Horne Næs, Wedellsborg og Æbelø.

Forekomst på Thurø Rev: De nærmere omstændigheder, hvorunder arten blev fundet på Thurø i 1932 kendes ikke; formentlig stammer fundet fra Thurø Rev, mest sandsynligt skovbrynet mellem revet og Thurø Østerskov. I lys af flere nyere fund af arten på Fyn må det anses for sandsynligt, at parallel barkløber fortsat har en bestand på Thurø.

Rødlistestatus: NT.

Fænologi: Forekommer især i forsommeren.

Trusler: Rydning af krat og buske af slåen og tjørn vil være en trussel mod arten.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Omfattende rydninger af krat- og buskvegetation vil kunne have negativ indvirkning på bestande af parallel barkløber. Ved rydning af krat og buskopvækst bør specielt tjørn og hvidtjørn derfor bevares i et vist omfang, særligt på steder med varmt mikroklima.

Kilder: Den danske Rødliste. redlist.dmu.dk – Rødlistevurdering: Palle Jørum.

Bledius cribricollis

Bledius cribricollis er en rovbille på 3,5-4 mm. Kroppen er sort, dækvingerne klart røde, dog ofte med et lille mørkt parti fortil ved sømmen. Følehorn og ben er rødlig. Arten kendes fra nærtstående arter (*B. crassicollis* og *B. dissimilis*) ved at forbrystet i bunden er helt blankt, uden mikroskopisk netmaskning. *Bledius cribricollis* lever på meget fugtig bund, nær ferskvand, på sandet-leret bund med sparsom, lav vegetation. Som andre arter af slægten *Bledius* lever arten af mikroskopiske alger og graver lodrette gange i jorden, hvori de opholder sig det meste af tiden.

Status i Danmark/Forekomst på Thurø Rev: *Bledius cribricollis* er, som det eneste sted i Danmark, fundet på Thurø, formentlig på Thurø Rev, 2 stk. 1917. Det kan ikke udelukkes, at der fortsat kan være en bestand af arten på Thurø.

Rødlistestatus: E, akut truet (Rødliste 97).

Fænologi: Forekommer især forår-forsommer.

Trusler: Dræning, tilplantning eller tilgroning anses for at være de mest alvorlige trusler mod arten.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: De planlagte plejetiltag, specielt nyanlæggelse og forbedring af eksisterende padde-vandhuller, vil kunne gavne arten, hvis denne i øvrigt i dag forekommer på lokaliteten.

Kilder:

Rødliste 1997.

Chaetocnema sahlbergii

Chaetocnema sahlbergii er en metallisk blå, blågrøn eller violet jordloppe på ca. 2 mm. Arten lever på fugtig, ofte saltholdig eng- og mosebund med vegetation af bl.a. star, siv og kæruld. Som værtsplanter angives almindelig star (*Carex nigra*) og harril (*Juncus gerardii*).

Status i Danmark: *Chaetocnema sahlbergii* er sjælden i Danmark; den er dog fundet i de fleste egne af landet, især på øerne.

Forekomst på Thurø Rev: Arten er angivet fundet ved Thurø Østerskov 1985-1986, formentlig uden for skoven, altså på revet; desuden fundet på Thurø Rev 1993.

Rødlisterstatus: LC.

Fænologi: Forekommer vistnok især forår-forsommer; den nye generation af biller fremkommer sensommer-efterår og overvintrer.

Trusler: Opdyrkning, tilplantning og tilgroning af enge og moser er den væsentligste trussel mod arten.

Påvirkninger fra LIFE-projektet: Da tilgroning er en trussel mod *Chaetocnema sahlbergii*, vil den planlagte græsning være positivt for arten. Det bør dog sikres, at der er områder, hvor star- og sivarter ikke udsættes for meget intensiv nedgræsning.

Note: Arten er i rødlisten vurderet ikke-truet, men er dog medtaget her, da den regnes for en sjælden art i Danmark.

Kilder:

Den danske Rødliste. *redlist.dmu.dk* – Rødlistervurdering: Hans Gønget.

Sommerfuglefaunaen i LIFE-områderne

Ved Per Stadel Nielsen, 16.09.10

- med tilføjet, bearbejdet tekst fra Den danske Rødliste ved Palle Jørum og med enkelte supplerende oplysninger med kildeangivelse

Oplysningerne er hentet fra Databaserne Bugbase.dk, Atlasprojekt Danmark Dagsommerfugle samt de årlige lister over fund af storsommerfugle i Danmark. Der er kun medtaget oplysninger om fund efter 1980.

*Teksten vedr. arten *Pyrausta nigrata*: Michael Kavin, baseret bl.a. på oplysninger fra Niels Jacob Aachmann-Andersen.*

Oversigt over særligt bevaringsværdige (rødlistede og/eller sjældne) arter af sommerfugle i LIFE-områderne

Pyralidae (Halvmøl)

Pyrausta nigrata

Denne lille sort-hvide pyralide har været ret udbredt i Danmark, men kendes nu kun fra Helnæs Made. Den findes normalt i strandvoldsområdet syd for den øst-vestgående kørevej ned til stranden (markeret med rød cirkel på kortet oven for). I 2009 blev der i dens 2. generation konstateret en hel del eksemplarer - ihvertfald over 50 stk – inden for den lille sorte oval helt ude ved kysten.

Arten er knyttet til varme overdrev o.l. hvor dens foderplante timian vokser. Timian forekommer også på store dele af strandvoldsarealet nord for kørevejen og også på skråningerne ved Toppen. Arten kan således forekomme i et større område end det viste. Jeg tror, at den bl.a. trives godt på de steder, hvor der har været gravet ral, og hvor der forekommer små meget soleksponerede ”skrænter” hvor timianen sine steder står i udbredte kraftige puder.

Arten forekommer i 2 generationer – omkring hhv. 1. juni og 1. august.

Gelechiidae

Telephila schmidtellus

En sjælden og meget lokal ”småsommerfugl”, der lever på Merian. Kendt fra blot 4-5 lokaliteter i Danmark, herunder på Fyns Hoved på Jøvet.

Trusler i LIFE-området: Græsning der truer værtsplanten vil være en trussel mod arten. Ved græsning er det derfor vigtigt, at partier med merian friholdes for afgræsning.

Kilde: Bo K. Stephensen (dec. 2011)

Coleophoridae (Sækmøl)

Coleophora albitarsella

En temmelig sjælden og lokal ”småsommerfugl”, der lever på Merian. Findes bl.a. på Fyns Hoved på Jøvet.

Trusler i LIFE-området: Græsning der truer værtsplanten vil være en trussel mod arten. Ved græsning er det derfor vigtigt, at partier med merian friholdes for afgræsning.

Kilde: Bo K. Stephensen (dec. 2011).

Zygaenidae (Køllesværmer)

***Adscita statices* – grøn køllesværmer**

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Grøn køllesværmer findes på både fugtige og tørre biotoper. Det kan være fugtige skovenge og moser eller heder, overdrev og tørre skovlysninger. Larven lever på almindelig syre (*Rumex acetosa*) og rødknæ (*Rumex acetosella*), evt. andre arter af skræppe (*Rumex* spp.).

Arten er stadig relativt udbredt i de meste af landet incl. Bornholm, dog ikke på Lolland. Den angives siden ca. 1950 at være forsvundet fra mange lokaliteter på Øerne.

Arten er ikke så følsom for tilgroning som mange andre arter af eng- og overdrevssommerfugle, idet værtsplanten syre kan klare sig i relativt høj vegetation. Dog er det tydeligt, at arten trives bedst på lokaliteter med en moderat græsning, hvor syreplanter lades urørt af de græssende dyr.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning, men se dog ovenfor.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Fyns Hoved

Veddinge Bakker

***Zygaena minos* - pimpinellekøllesværmer**

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Pimpinellekøllerværmer findes på tørre overdrev, heder og i grå klit; larven lever udelukkende på pimpinelle (*Pimpinella saxifraga*). Den er knyttet til kysten og findes kun sjældent mere end nogle få km inde i landet.

Arten forekommer lokalt langs Nordsjællands kyst og er desuden fundet på Vestsjællands kyst ved Svallerup Strand og Bjerger Sydstrand, i Sydsjælland ved Karrebæksminde (2000) og Bisserup (2003) samt Trylleskoven ved Køge. Der kendt populationer fra Dragør på Amager (1964), Københavns fæstningsterræn (1945) og Rungsted (1945), men arten er ikke fundet i nyere tid på disse lokaliteter.

Hvor arten er forsvundet, skyldes det især udbygning med sommerhuse og tilgroning med rynket rose (*Rosa rugosa*), som det har været tilfældet på de Nordsjællandske kystskrænter.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning, især med rynket rose.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Veddinge Bakker

***Zygaena filipendulae* – sekspletet køllesværmer**

Rødlistestatus: Næsten truet, NT

Sekspletet køllesværmer findes på mange typer lysåbne biotoper som fx enge, overdrev, heder og grøftekanter, hvor larven lever på forskellige ærteblomstrede, især kællingetand (*Lotus* spp.), rundbælg (*Anthyllis vulneraria*) og arter af vikke (*Vicia* spp.) og kløver (*Trifolium* spp.). Arten

udmærker sig ved at være ret mobil og hurtig til at etablere populationer på nye egnede lokaliteter i nærheden af eksisterende, fx rydninger af enge, forladte grusgrave, brakmarker og vejanlæg. Ofte har disse populationer en kraftig, men kortvarig opblomstring indtil lokaliteterne gror til eller på anden måde bliver uegnede.

Arten har haft tilbagegang, men er stadig ret udbredt i det meste af landet.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning. Ved rydning af krat og anden uønsket opvækst er det vigtigt, at evt. bevoksninger med værtsplanter for sekspletet køllesværmer bevares.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Fyns Hoved

***Zygaena lonicerae* – fempletet køllesværmer**

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Fempletet køllesværmer findes på lysåbne lokaliteter, især tørre overdrev, heder, grøftekanter, grusgrave og kystskrænter. Larven lever på forskellige ærteblomstrede, især kællingetand (*Lotus* spp.), rundbælg (*Anthyllis vulneraria*), gul fladbælg (*Lathyrus pratensis*) og arter af vikke (*Vicia* spp.) og kløver (*Trifolium* spp.). Fempletet køllesværmer er, i lighed med sekspletet køllesværmer, relativt mobil og etablerer sig hurtigt, ofte midlertidigt, på nærliggende nye og egnede lokaliteter. Ofte etablerer arten sig på tørre vejkanter, fx i forbindelse med vejbyggeri.

Arten findes lokalt en del steder i landet, bl.a. i Nordsjælland. Den har haft tilbagegang og er forsvundet fra mange lokaliteter.

Årsager til artens tilbagegang er bl.a. tilgroning eller tilplantning af overdrev og reetablering af grusgrave ved tilplantning. Endelig er sommerslåning af grøftekanter med slagleklipper et alvorligt problem, idet larver og pupper knuses af maskinerne. Sidstnævnte trusel kan muligvis være grunden til artens forsvinden fra Lolland og Falster.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning. Ved rydning af krat med rynket rose er det vigtigt, at evt. bevoksninger med værtsplanter for fempletet køllesværmer bevares.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Veddinge Bakker

Spindere (Lasiocampidae og Arctiidae)

***Eriogaster lanestris* - uldhale**

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Lever på tjørn, slåen, birk m.v., hovedsagelig på kystskrænter i storebæltsområdet og på Bornholm. Larverne lever selskabeligt i spind på værtsplanten i maj og juni. Da arten nu kun forekommer på få lokaliteter, er det vigtigt, at der ikke sker totalafrydning af tjørn og slåen.

Trusler i LIFE-områderne: Fjernelse af krat af tjørn og slåen, jf. ovenfor. Omvendt kræver arten så vidt vides krat med åbninger, hvor der er læ og soleksponering, hvorfor en stærk tilgroning med tjørn og/eller slåen ligeledes vil være en trussel mod arten.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Helnæs: Bobakker

Ristinge Klint

Nudaria mundana - dværgspinder

Rødlistestatus: Kritisk truet, CR

Dværgspinder er en lille, uanseelig sommerfugl, som lever på lav på klipper, sten, mure og træstammer. Den er udbredt langs kysten på Bornholm, men derudover findes kun få, spredte og isolerede forekomster i landet.

Trusler i LIFE-områderne: Renovering, rensning og tilgroning af stengærder med laver vil være i al fald potentielle trusler mod arten.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Vejlen på Tåsinge, på det gamle stengærde på nordsiden af vejlen.

Pelosia obtusa

Rødlistestatus: Næsten truet, NT

Pelosia obtusa er fundet lokalt og mest fåtalligt en del steder i landet, bl.a. på det sydlige Fyn med tilgrænsende øer. Arten lever i tagrørsskov, oftest ved kysten; larven lever formodentlig af lav og alger, men artens biologi i naturen er ikke nærmere kendt.

Trusler i LIFE-områderne: Da arten forekommer meget lokalt og kræver ældre bestande af tagrør (*Pragmites australis*) i strandsumpe og på strandenge, er den følsom for intensiv afgræsning af tagrørsskove.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Vejlen på Tåsinge,

Spiris striata – sribet hedespinder

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Sribet hedespinder lever på græs og andre urteagtige planter på heder og overdrev. Den forekommer lokalt flere steder langs kysterne i Nord- og Nordvestsjælland.

Trusler i LIFE-områderne:?

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Veddinge Bakker

Dagsommerfugle (Rhopalocera)

Erynnis tages – gråbåndet bredpande

Rødlistestatus: Moderat truet, EN

Gråbåndet bredpande lever på tørre overdrev, heder m.v. Værtsplanten er kællingetand (*Lotus* spp.); larven lever mellem sammenspunde blade; juni-juli.

Arten har haft tilbagegang som følge af tilgroning med buske og træer samt græsopvækst, hvilket gør mikroklimaet omkring værtsplanten for koldt.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Hanstholm Vildtreservat
Vandet Sø

***Pyrgus malvae* – spættet bredpande**

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Spættet bredpande lever på overdrev, heder, blomsterrige enge, i skovlysninger og på andre vedvarende udyrkede arealer. Larven lever på planter i rosenfamilien, specielt potentil (*Potentilla* spp.).

Den var tidligere udbredt i det meste af Danmark, men er gået stærkt tilbage, formentlig især p.g.a. tilgroning af overdrev og heder med græs og buske samt fordi mange skovenge og skovlysninger er forsvundet.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Thurø Rev
Disebjerg
Veddinge Bakker

***Hesperia comma* - kommabredpande**

Rødlistestatus: Moderat truet, EN

Kommabredpande forekommer især på tørre strandoverdrev med soleksponeret jordbund; larvens værtsplante er fåresvingel (*Festuca ovina*).

Arten var tidligere udbredt over det meste af landet, omend meget lokalt forekommende. Den er siden gået voldsomt tilbage på Øerne og regnes nu for forsvundet herfra. Derimod findes den stadig på en del lokaliteter i Jylland.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning med træ- og buskvækst; desuden vil tæt opvækst af græsser og andre urter formentlig udgøre en trussel ved at gøre mikroklimaet omkring værtsplanterne for koldt.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Febbersted
Hanstholm, Thy
Klitmøller/Vandet Sø
Tved
Tved, Nors
Tved/Hanstholm

***Lycaena virgaureae* - dukatsommerfugl**

Rødlistestatus: Næsten truet, NT

Dukatsommerfugl lever især i rydninger i skove, særligt i rydninger efter nåletræer, men også på heder og tørre overdrev m.v.; larven lever på syre (*Rumex acetosa*, *R. thyrsiflorus*) og rødknæ (*Rumex acetosella*).

Arten er udbredt, men har haft nogen tilbagegang.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning som medfører at værtsplanterne bortskygges.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Diesebjerg

Veddinge

Veddinge Bakker

***Lycaena hippothoe* – violetrandet ildfugl**

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Violetrandet ildfugl lever på enge og overdrev, både fugtige og tørre, hvor værtsplanten almindelig syre (*Rumex acetosa*) vokser rigeligt.

Arten er fundet over hele landet, men optræder lokalt; den forekommer ofte talrigt på lokaliteterne. Selvom arten endnu er udbredt i Jylland, er den gået stærkt tilbage, især på Øerne, og er nu forsvundet i flere områder.

Årsagerne til tilbagegangen er bl.a. dræning, gødskning og tilgroning eller tilplantning. Arten er desuden meget følsom over for overgræsning, fx i forbindelse med naturpleje.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning; intensiv græsning; jf. ovenfor.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Diesebjerg

Febbersted

Tved, Nors

Veddinge

Veddinge Bakker

Veddinge Strand

Vigsø, Hanstholm

***Thecla betulae* - guldhale**

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Guldhale lever hovedsagelig i slåenkrat nær kysten, men kan også leve i mirabelhegn.

Arten er fundet mange steder på Øerne og i Østjylland, men optræder mest lokalt, dog ofte i antal. Den har tidligere haft betydelig tilbagegang og er nu forsvundet fra mange lokaliteter.

Trusler i LIFE-områderne: En total rydning af slåenkrat vil påvirke arten negativt.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Veddinge Bakker

***Satyrrium w-album* – det hvide w**

Rødlistestatus: Moderat truet, EN

Det hvide W lever som larve helt overvejende af frø (manna) af elm (*Ulmus* spp.), men synes dog i stand til at overleve på blade af unge elmeskud. Arten forekommer derfor i sælig grad i parker, lunde, skovbryn, omkring gårde o.a. steder, hvor der vokser ældre elmetræer.

Arten var førhen udbredt og almindelig i det meste af landet, men er gået mærkbart tilbage i takt med at elmesygen har taget livet af de gamle elmetræer.

Trusler i LIFE-områderne: Fjernelse af opvækst af elm vil være en teoretisk, men næppe reel trussel mod arten.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Tved, Nors
Vandet Sø
Veddinge Bakker

Maculineaalcon - ensianblåfugl

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Ensiablåfugl lever i hede- og klitmoser, hvor larvens værtsplante klokke-ensian (*Gentiana pneumonanthe*) vokser. Æggene lægges på knopper af værtsplanter, og larven lever den første tid i frøkaplsen. Senere forlades planten, og larven adopteres af en stikmyre, i Danmark arterne *M. ruginodis*, *M. rubra* eller evt. *M. scabrinodis*, hvorefter sommerfuglelarven fuldfører sin udvikling i myreboet.

Arten er stadig udbredt i Jylland, men synes i kraftig tilbagegang pga tilgroning med træer og buske og muligvis tiltagende tæt græsdekke, specielt af blåtop. Den er aldrig fundet på øerne.

Danmark har sandsynligvis den største del af de stadig intakte populationer i Europa, hvorfor det er af stor vigtighed at bevare levestederne for ensianblåfugl og sikre, at disse er egnede ynglehabitater for arten.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning er som anført ovenfor en alvorlig trussel mod arten; men denne er desuden meget følsom over for afgræsning i perioden maj til september, idet både køer og får bortgnaver værtsplantens blomster.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Hanstholm Vildtreservat
Tved
Tved Klitplantage
Vigsø, Hanstholm

Plebeius argus - argusblåfugl

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Argusblåfugl lever på heder og tørre overdrev med lyng (*Calluna vulgaris*). Larven lever på unge skud af lyng, der vokser omgivet af nøgen jord og med tilstedeværelse af myresamfund.

Arten er udbredt i Jylland, mere lokal og sjælden i andre dele af landet; den har haft tilbagegang og er forsvundet fra mange lokaliteter.

Trusler i LIFE-områderne: Artens tilbagegang skyldes bl.a. tilgroning og ændring af lynghede til græshede, hvilket også må anses for trusler mod arten i LIFE-områderne.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Febbersted
Veddinge
Veddinge Bakker

Plebeius idas – foranderlig blåfugl

Rødlistestatus: Næsten truet, NT

Foranderlig blåfugl lever på heder, overdrev og i højmoser. Larven lever på lyng (*Calluna vulgaris*), kællingetand (*Lotus* spp.) m.fl.
Arten er udbredt i Jylland og forekommer desuden i Nord- og Vestsjælland og på Bornholm. Endvidere findes der enkelte populationer på Fyn, Sydsjælland, Falster og Møn. Den er forsvundet fra mange lokaliteter på Øerne,

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning og ændring af lynghede til græshede.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Febbersted
Hanstholm Vildtreservat
Hanstholm, Vigsø Bugt
Tved Klitplantage
Veddinge Bakker
Vigsø, Hanstholm

***Polyommatus semiargus* - engblåfugl**

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Engblåfugl lever på enge og overdrev. Larven lever i blomsterne af kløver (*Trifolium* spp.) og andre ærteblomstrede.

Arten er udbredt og relativt almindelig i Jylland, hvorimod den på Øerne kun findes på nogle få lokaliteter; tidligere var arten mere udbredt.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning med træer og buske.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Febbersted
Hanstholm Vildtreservat
Hanstholm, Vigsø Bugt
Vigsø, Hanstholm
Tved, Nors
Vandet Sø
Veddinge
Veddinge Bakker
Disebjerg

***Polyommatus amandus* - isblåfugl**

Rødlistestatus: Næsten truet, NT

Isblåfugl lever på enge, fugtige overdrev, i skovlysninger og langs skovveje, hvor larvens værtsplante musevikke (*Vicia cracca*) vokser.

Arten er forsvundet fra Lolland, Falster og Bornholm og er blevet væsentlig sjældnere på Sjælland de senere år. Arten forsvinder som konsekvens af dræning, tilplanting og tilgroning. Den tåler desuden ikke hård afgræsning og er således følsom over for hårdhændet naturpleje.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning og intensiv afgræsning, jf. ovenstående.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Febbersted

Hanstholm Vildtreservat
Hanstholm, Vigsø Bugt
Vigsø, Hanstholm
Korsø, Tved
Tved Klitplantage
Tved, Nors
Veddinge
Veddinge Bakker
Disebjerg
Suserup Grusgrav

Argynnis paphia - kejserkåbe

Rødlistestatus: Moderat truet, EN

Kejserkåbe lever i soleksponerede skovlysninger, på skovenge og -grøfter samt overdrev i umiddelbar nærhed af skov. Larven lever på viol (*Viola* spp.), men arten kræver også tilstedeværelse af gamle træer, hvor æggene lægges i barksprækker.

Kejserkåbe var tidligere ret almindelig i mange egne af landet, men har været i tilbagegang og er nu forsvundet eller meget lokal mange steder p.g.a. tilgroning og tilplantning samt fældning af gamle træer.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Suserup

Argynnis aglaja - markperlemorsommerfugl

Rødlistestatus: Moderat truet, EN

Markperlemorsommerfugl lever på heder, overdrev, enge, skovlysninger og skovkanter. Larven lever på viol (*Viola* spp.).

Arten er fundet i det meste af landet, men er gået voldsomt tilbage og findes nu kun på nogle få lokaliteter på Sjælland, på Djursland, i det centrale Jylland og på Læsø. Tilbagegangen skyldes sandsynligvis tilgroning af lokaliteterne, herunder øget græsvækst.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Disebjerg

Veddinge

Veddinge Bakker

Argynnis adippe - skovperlemorsommerfugl

Rødlistestatus: Moderat truet, EN

Skovperlemorsommerfugl lever i skovlysninger, rydninger og langs solbeskinnede skovveje, i Nordjylland dog også på kystnære heder i overgangen mellem hede og plantage.

Arten var tidligere relativt almindelig i mange egne af landet, men er gået voldsomt tilbage og er de seneste år kun meldt fra nogle få sjællandske og jyske lokaliteter.

Trusler i LIFE-områderne:?

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Hanstholm, Thy
Tved Klitplantage
Vandet Sø

Argynnis niobe - klitperlemorsommerfugl

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Klitperlemorsommerfugl lever især i den grå klit langs kysterne og på kystnære heder, sjældnere på tørre overdrev og sandede marker på indlandslokaliteter. Larven lever på arter af viol (*Viola* spp.) og stedmoderblomst (*Viola tricolor*).

Arten fandtes tidligere på mange lokaliteter i Jylland, på Sydfyn, i Nordsjælland og på Bornholm; den er nu helt forsvundet fra Fyn og Sjælland, hvorimod den ser ud til at være mere stabil i Jylland. De konkrete årsager til artens tilbagegang er ukendte.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning er formentlig den væsentligste trussel mod arten.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Febbersted
Hanstholm Vildtreservat
Hanstholm, Vigsø Bugt
Tved Klitplantage
Vigsø, Hanstholm

Euphydryas aurinia - hedepletvinge

Rødlistestatus: Kritisk truet, CR; EU habitatart

Hedepletvinge forekommer på fugtige heder og i hedemoser samt fugtige enge og kær med bestande af djævelsbid (*Succisa pratensis*), som er værtsplante for larven.

Arten fandtes tidligere i hele Jylland samt på enkelte lokaliteter på Sjælland, men forsvandt herfra i 1923 og er gennem de seneste ca. 30 år gået meget tilbage. Arten kendes idag fra 8 lokaliteter i Nordjylland, hvor der er igangsat pleje af en del af lokaliteterne med godt resultat. Hedepletvinge indgår i NOVANA-artsovervågningsprogrammet.

Værtsplanten djævelsbid, skal stå på solrige steder med læ. Den foretrukne vegetationshøjde omkring larvernes værtsplanter synes at være min. 5 cm og maks. 30 cm. Den voksne sommerfugl er afhængig af rigelig forekomst af blomstrende urter som nektarplanter.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning; for intensiv afgræsning. Ved plejeindgreb er det vigtigt at sikre bestande af djævelsbid.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Hjardal Huse
Hjardemål Pl.
Klitmøller
Tømmerby Kær
Vigsø, Hanstholm
Vullum Sø

Melitaea cinxia – okkergul pletvinge

Rødlistestatus: Sårbar, VU

Okkergul pletvinge findes på tørre overdrev, heder og lign. steder, hvor larven lever selskabeligt på især lancetbladet vejbred (*Plantago lanceolata*).

Arten var tidligere ret udbredt, men er forsvundet fra mange områder som følge af tilgroning, herunder tiltagende kraftig græsvækst. Slåning af digerne på Lolland var årsag til artens forsvinden der.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning; formentlig vil græsning med højt græsningstryk ligeledes være en trussel.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Bjergene, Stubberup
Disebjerg
Febbersted
Fyns Hoved
Fyns hoved og tange
Hanstholt Vildtreservat
Hanstholt, Vigsø Bugt
Helnæs strand, Maden
Korsø, Tved
Veddinge Bakker
Veddinge Strand
Vigsø, Hanstholt

Coenonympha tullia - moserandøje

Rødlistestatus: Moderat truet, EN

Moserandøje lever i højmoser, hedemoser og til dels også på enge; larven lever på kæruld (*Eriophorum* spp.), star (*Carex* spp.) og næbfrø (*Rhynchospora* spp.).

Arten er kendt fra mange lokaliteter fra hele landet undtagen Bornholm, men er gået voldsomt tilbage og findes nu kun i Jylland og i Holmegårds Mose på Sydsjælland. Tilbagegangen skyldes formodentlig hovedsagelig tilgroning og dræning af moserne.

Trusler i LIFE-områderne: Tilgroning.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Hanstholt Vildtreservat
Vigsø, Hanstholt

Ugler (Noctuidae)

Cryphia domestica

Rødlistestatus: Kritisk truet, CR

Arten lever på klipper, stendiger, gamle mure, gamle tage og træstammer tilgroet med orangelav (*Lecidea confluens*), som larven lever på.

Arten var tidligere lokalt udbredt og ikke sjælden i Østjylland og på Øerne, især i byerne, men er siden gået tilbage i udbredelse og forkomst. I dag forekommer *Cryphia domestica* meget lokalt på Bornholm og muligvis på Sydfyn. Desuden optræder den enkeltvis som en sjælden strejfer i store dele af landet.

Tilbagegangen er formodentlig forårsaget af dels byfornyelse med modernisering af gamle mure og tage, dels intensiv dyrkning med gødskning og sprøjtning tæt op af hovedparten af de eksisterende stengærder i det åbne land, samt højtryksspuling og sprøjtning af kirkegårdsmure. Endelig af luftforurening som skader lav.

Trusler i LIFE-områderne: Negative påvirkninger af lavforekomster på stengærder..

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Thurø

Thurø Skov

Eublemma minutata

Rødlistestatus: Næsten truet, NT

Arten lever på tørre, soleksponerede, udyrkede arealer med lav urtevegetation såsom ruderater, gamle grusgrave, brakmarker, skrænter og overdrev med bestande af larvens værtsplante, gul evighedsblomst (*Helichrysum arenarium*).

Eublemma minutata er gået meget tilbage. Før 1960 var arten kendt fra en række lokaliteter i det meste af landet; i dag er artens faste udbredelsesområde reduceret til en række ynglelokaliteter i Nordsjælland og på Djursland.

Trusler i LIFE-områderne: Arten er generelt truet af tilgroning, men også overgræsning er en i al fald potentiel negativ faktor. Lokalt kan plukning af gul evighedsblomst udgøre en trussel.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Diesebjerg Bakker

Chortodes brevilinea

Rødlistestatus: Ikke truet, LC

Arten lever i beskyttede, lidt tørre rørskove nær kysten; larven lever i tagrør (*Phragmites australis*).

Chortodes brevilinea blev fundet som ny art for Danmark på Falster i 1969. Efterfølgende har arten bredt sig og har i dag ynglelokaliteter flere steder i den sydøstlige del af landet.

Trusler i LIFE-områderne: I takt med ”genopretning” af strandenge bliver egnede tagørørsskove stadig færre. Slåning og intensiv græsning, der decimerer tagrørsbevoksninger i LIFE-områderne, vil være en trussel for arten.

Efter 1980 kendt fra flg. LIFE-lokaliteter:

Fyns Hoved

Vejlen/Tåsinge

Oversigt over sommerfuglearternes forekomst på LIFE-lokaliteterne

Område 1+2, Hanstholm m. omgivelser

NWJ, MJ82, Febbersted

Argynnis niobe

Hesperia comma

Lycaena hippothoe
Melitaea cinxia
Plebeius argus
Plebeius idas
Polyommatus amandus
Polyommatus semiargus

NWJ, MJ72, Hanstholm Vildtreservat

Coenonympha tullia
Erynnis tages
Maculineaalcon
Melitaea cinxia
Plebeius idas
Polyommatus amandus
Polyommatus semiargus
Argynnis niobe

NWJ, MJ72, Hanstholm, Thy

Argynnis adippe
Hesperia comma

NWJ, MJ73, Hanstholm, Vigsø Bugt

Argynnis niobe
Melitaea cinxia
Plebeius idas
Polyommatus amandus
Polyommatus semiargus

NWJ, MJ82, Vigsø, Hanstholm

Argynnis niobe
Coenonympha tullia
Euphydryas aurinia
Lycaena hippothoe
Maculineaalcon
Melitaea cinxia
Plebeius idas
Polyommatus amandus
Polyommatus semiargus

NWJ, Vullum Sø

Euphydryas aurinia

NWJ, Hjordal Huse

Euphydryas aurinia

NWJ, Hjordemål Pl.

Euphydryas aurinia

NWJ, Klitmøller

Euphydryas aurinia

NWJ, Klitmøller/Vandet Sø

Hesperia comma

NWJ, MJ82, Korsø, Tved

Melitaea cinxia

Polyommatus amandus

NWJ, Tved

Hesperia comma

Maculineaalcon

NWJ, MJ72, Tved Klitplantage

Argynnis adippe

Argynnis niobe

Maculineaalcon

Plebeiusidas

Polyommatus amandus

NWJ, MJ82, Tved, Nors

Hesperia comma

Lycaena hippothoe

Polyommatus amandus

Polyommatus semiargus

Satyrimum-album

NWJ, Tved/Hanstholm

Hesperia comma

NWJ, Tømmerby Kær

Euphydryas aurinia

NWJ, MJ71, Vandet Sø

Argynnis adippe

Erynnistages

Polyommatus semiargus

Satyrimum-album

Område 3, vestsjælland

NWZ PG48 Bjergene, Stubberup

Melitaea cinxia

NWZ PG58 Desebjerg, Desebjerg Bakker

Argynnis aglaja
Lycaena hippothoe
Lycaena virgaureae
Melitaea cinxia
Polyommatus amandus
Polyommatus semiargus
Pyrgus malvae
Eublemma minutata

NWZ, PG58, Veddinge

Argynnis aglaja
Lycaena hippothoe
Lycaena virgaureae
Plebeius argus
Polyommatus amandus
Polyommatus semiargus

NWZ, PG59, Veddinge Bakker

Adscita statices
Argynnis aglaja
Lycaena hippothoe
Lycaena virgaureae
Melitaea cinxia
Plebeius argus
Plebeius idas
Polyommatus amandus
Polyommatus semiargus
Pyrgus malvae
Satyrrium w-album
Spiris striata
Thecla betulae
Zygaena lonicerae
Zygaena minos

NWZ, PG59, Veddinge Strand

Lycaena hippothoe
Melitaea cinxia

Område 4, Suserup

SZ, PG64, Suserup, Suserup Grusgrav

Argynnis paphia
Polyommatus amandus

Område 5, Fyns Hoved

F, PG06, Fyns Hoved

Adscita statices

Chortodes brevilinea

Melitaea cinxia

Zygaena filipendulae

Område 6, sydfynske øhav

F, NG61, Helnæs Bobakker

Eriogaster lanestris

F, NG61, Helnæs strand, Maden

Pyrausta nigrata

Melitaea cinxia

F, Sydlangeland (Gulstav)

Herfra er ikke rapporteret vigtige fastboende arter. Lokaliteten besøges meget af lepidopterologer, idet der kan findes mange tilflyvende natsommerfugle på lokaliteten.

F, Ristinge Klint

Eriogaster lanestris

F, Vejlen/Tåsinge

Chortodes brevilinea

Nudaria mundana

Pelosia obtusa

Område 7, Thurø

F, Thurø, Thurø Rev

Cryphia domestica

Pyrgus malvae

Input fra Lars Bruun

Jeg kender ikke til rødlistede edderkopper, der er i spil i projektområderne. Men der er flere andre arter, der kan gavnes med den rigtige fremgangsmåde: Vold på landskabet. Selve græsningen er ikke noget gode, der er oftest flere gode edderkopper i højt græs end i nedbidt vegetation i den klassiske overdrevsstil. Og der, hvor man alene med hård græsning søger at regulere gyvel eller vedplanter, går det ofte helt galt.

Jeg vil anbefale, at man prioriterer udpining med højsommerhøslæt på næringsrige arealer, og så først efter et par sæsoner sætter dyr på. Derefter kan de evt. kombineres, så der tages slæt til

midsommer, og der kun færdes så mange dyr, at der er nok til tobister og rovbiller. Spirebede skal der også til for kobjælder, enårige planter og varmekrævende smådyr. De bør laves maskinelt, hellere end ved højt græsningstryk. Og græstørven må endelig brydes ved rydningerne. Der skal tænkes dynamik ind i projekterne.